

Nr 260.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till kontrollstyrelsen m. m.; given Stockholms slott den 25 april 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 april 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Under rubriken Kontrollstyrelsen äro i riksstaten för innevarande budgetår uppförda fyra förslagsanslag, däribland ett till avlöningar å 430,000 kronor, ett till omkostnader å 85,300 kronor och ett till kontroll å tillverkningsavgifter å 245,000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1940 gjorde kontrollstyrelsen framställning angående medelsbehovet under förenämnda tre anslag för budgetåret 1941/42. Sedermera inkom chefen för kontrollstyrelsen med beräkning av anslagen i enlighet med de ändrade grunder för avlöningsstaternas uppställning, som godkänts av 1940 års urtima riksdag.

Med hänsyn till att vid avlåtandet av innevarande års statsverksproposition frågan om den nya varubeskattning, varom tidigare i dag beslutats proposition till riksdagen, var beroende på utredning, upptogos förenämnda tre anslag i riksstatsförslaget med endast beräknade belopp. Avlöningsanslaget beräknades till 437,200 kronor, omkostnadsanslaget till 85,800 kronor och anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter till 325,000 kronor.

I anslutning till yttrande om varubeskattningen har chefen för kontrollstyrelsen avgivit utredning rörande de ändringar i kontrollstyrelsens anslagsbehov, som föranledas av beskattningens införande.

Jag torde nu få underställa Kungl. Maj:t förslag om äskande av ifrågasvarande tre anslag för nästa budgetår och i anslutning därtill framlägga förslag om arvodesreglering för vissa tjänstemän vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker. Samtidigt torde jag få anmäla fråga om ställande av medel till kontrollstyrelsens förfogande för bestridande av vissa av kontrollen över varuskatten betingade avlöningskostnader för det löpande budgetåret.

Med hänsyn till förenämnda fråga om arvodesreglering blev sjunde huvudtitelns anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst i statsverkspropositionen upptaget med allenast beräknat belopp. Vidare blev, på grund av sambandet med frågorna om anslag till tullverket — vilka anslag numera behandlats i särskild proposition denna dag — och till kontrollstyrelsen, sjunde huvudtitelns kristilläggsanslag endast preliminärt beräknat i statsverkspropositionen. Dyrtidstilläggsanslaget beräknades till 11,000 kronor och kristilläggsanslaget till 870,000 kronor.

Jämväl förslag om äskande av sistnämnda två anslag torde nu få underställas Kungl. Maj:t.

Kontrollstyrelsens avlöningsanslag.

Kungl. Maj:t har den 24 maj 1940 fastställt personalförteckning för kontrollstyrelsen (statsliggaren sid. 348). Samtidigt har Kungl. Maj:t fastställt avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41. Avlöningsstaten är av följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> . .	kronor	173,100	
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> . .	»	8,600	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a. Grundbelopp	kronor	27,600	
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	500	» 28,100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	178,000	
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	11,000	» 189,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>			» 31,200
			<hr/> Summa kronor 430,000.

Genom beslut den 20 september 1940 har Kungl. Maj:t förordnat om införlivande av kontrollstyrelsens laboratorium med tullverkets huvudlaboratorium. Åtgärden har efter förslag av generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen vidtagits i samband med kontrollstyrelsens flyttning till nya ämbetslokaler. Genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut har föreskrivits, att den tjänstgöringskyldighet, som åläge laboratoriebiträdet hos kontrollstyrelsen (A 14), skulle tills vidare under innevarande budgetår fullgöras å tullverkets huvudlaboratorium, varvid befattningshavaren i tjänsten skulle vara underställd generaltullstyrelsen, dock utan att därigenom ändring skulle ske i fråga om rätten till avlöning och andra förmåner i tjänsten eller bestridandet av dessa förmåner. Den hos kontrollstyrelsen anställda laboratorn (A 24) har där emot förutsatts skola fortfarande tills vidare tagas i anspråk inom kontrollstyrelsen för handläggning av på styrelsen alltjämt ankommande ärenden, som beröra kemiska spörsmål.

Enligt en inom kontrollstyrelsen uppgjord organisationsplan för kontrollen över den i proposition denna dag föreslagna varuskatten erfordras för berörda kontroll två nya avdelningar inom styrelsens andra byrå, nämligen en för sötvarubeskattningen och en för beskattningen av toalettmedel m. fl. preparat. Anställningsförhållandena för personalen inom dessa avdelningar skulle ordnas på liknande sätt som nyligen skett i fråga om kontrollen över läskedrycks- och industrisockerskatterna. Envar av de två avdelningarna skulle således förestås av en förste byråinspektör med samma årsarvode som förste byråinspektörerna vid nyssnämnda beskattningsgrenar. Detta arvode, för närvarande 9,000 kronor, borde emellertid i anslutning till den vid 1940 års urtima riksdag företagna omregleringen av vissa fasta arvoden höjas till 9,800 kronor. Därjämte skulle kontrollstyrelsen äga att för biträde inom ifrågavarande avdelningar anställa, utom tillfällig personal, erforderligt antal extra tjänstemän i lönegraden Ex 22 eller lägre grader, dock ej mer än en i högre lönegrad än Ex 20. Avlöningarna till den extra och tillfälliga personalen, utom rörligt tillägg och kristillägg, ha beräknats till 73,400 kronor för nästa budgetår.

Förenämnda organisationsplan upptager viss ytterligare förstärkning av arbetskrafterna inom kontrollstyrelsen. Med avseende härå må till en början nämnas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 7 juni 1940 på framställning av kontrollstyrelsen förordnat den hos styrelsen anställda sekreteraren (A 24) att tills vidare till och med den 30 juni 1941 biträda byråchefen å styrelsens andra byrå med ledningen av beskattningsgöromålen samt självständigt efter styrelsens bestämmande handlägga vissa löpande beskattningsärenden. Den ifrågavarande tjänstemannen har därvid förklarats berättigad uppbära vikariatslön såsom vid förordnande å byrådirektörstjänst i lönegraden A 28, att utgå av grundavlöningsposten i styrelsens avlöningsstat. Sekreterartjänsten har under berörda förordnande uppehållits av en extra ordinarie byråinspektör (Eo 22), vilkens befattning lämnats utan vikarie. Sedan den ordinarie sekreteraren numera erhållit anställning utom styrelsen, har förordats en annan anordning för beredande av biträde åt chefen för andra byrån, nämli-

gen dubblering av sekreterartjänsten genom inrättande av en tillfällig sekreterarbefattning med arvode av högst 9,800 kronor för år. De båda sekreterare, som sålunda skulle finnas å andra byrån, skulle, förutom fullgörande av sekreterargöromål i allmänhet, biträda byråchefen med beredning och föredragning av vissa ärenden. För att frigöra den ordinarie sekreteraren från vissa kameral- och personalärenden har föreslagits, att dessa i lämplig omfattning övertagas av bokhållaren å byrån (A 17), vilkens befattning därvid borde temporärt omändras till en extra kamrerarbefattning i 22 lönegraden med rätt till löneklassplacering m. m. såsom vid extra ordinarie befattning i samma lönegrad. Vissa å bokhållaren nu ankommande göromål skulle övertagas av befattningshavare i lägre löneställning mot ersättning lika med vikariatsersättningen vid förordnande å befattning i lönegraden A 9. Tills vidare behöfde jämväl beräknas medel till ett extra kontorsbiträde i 4 lönegraden för tjänstgöring å kamrerar- och registratorskontoret.

Enligt förenämnda förslag rörande varuskatten skall industrisockerskatten upphävas samtidigt med varuskattens införande. För avveckling av kontrollen över industrisockerbeskattningen förutsattes det bliva erforderligt att under omkring åtta månader av budgetåret 1941/42 använda den å styrelsens industrisockeravdelning anställde förste byråinspektören jämte ett mindre antal befattningshavare. Den av industrisockerskattens bortfallande föranledda utgiftsbesparingen beräknas under angivna förutsättning, vad angår extra och tillfällig personal, till 86,600 kronor för nästa budgetår. Det är avsett, att den personal, som blir övertalig inom avdelningen, skall i erforderlig omfattning överföras till de båda nya avdelningarna för varubeskattningen.

Kontrollstyrelsens anslagsberäkningar upptaga jämväl vissa besparingar beträffande annan icke-ordinarie personal. Sålunda föreslås, att en befattning som extra ordinarie byråingenjör (Eo 21) tills vidare — dock utan ändring i personalförteckningen — ersättes med en befattning såsom amanuens (Eo 18). Vidare föreslås indragning av fyra extra befattningar, innebärande en besparing av 11,300 kronor, fränsett rörligt tillägg och kristillägg.

Vad angår beräkningen av de olika posterna i avlöningsstaten, har styrelsen under posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän inberäknat avlöningar åt såväl laboratorn som laboratoriebiträdet men däremot icke avlöning för en å övergångsstat uppförd aktuariefattning (A 21). Styrelsen har förutsatt, att sistnämnda befattning skall överflyttas till annan förvaltningsgren, där behov därav kan föreligga. Vidare har frånräknats avlöning för den bokhållartjänst, som föreslagits skola temporärt ändras till extra befattning i högre lönegrad. Med hänsyn jämväl till de nya principerna för beräkning av anslagsposterna i avlöningsstaterna har medelsbehovet under förevarande anslagspost beräknats till 167,000 kronor.

Under posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ha i de inom styrelsen gjorda beräkningarna upptagits dels oförändrade arvoden till juridiskt biträde, 2,400 kronor, och till biträde vid kontrollen å margarinaccis och skatt å oljekakor m. m., 7,200 kronor, dels — i en-

lighet med i det föregående nämnda förslag — arvode till en förste byråinspektör vid kontrollen över läskedrycksbeskattningen, uppräknat till 9,800 kronor, arvode till en förste byråinspektör vid kontrollen över industrisockerbeskattningen, utgående efter samma årsbelopp för åtta månader med i runt tal 6,500 kronor, arvoden till två förste byråinspektörer vid kontrollen över varuskatten med sammanlagt 19,600 kronor samt arvode till en sekreterare med 9,800 kronor, dels ock vikariatsersättningar till belopp av 800 kronor. Anslagsposten skulle således uppgå till 56,100 kronor. Detta belopp har i enlighet med vad i statsverkspropositionen förordats beträffande liknande arvodesposter upptagits förslagsvis.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, för innevarande budgetår 189,000 kronor, har för nästa budgetår beräknats till 182,500 kronor. Därvid ha de med avvecklingen av industrisockerbeskattningen och införandet av varuskatten sammanhängande personaländringarna jämte de övriga organisationsändringar, för vilka i det föregående redogjorts, beräknats medföra utgiftsminskning under anslagsposten med omkring 15,000 kronor. Å andra sidan ha vissa uppräknningar föranletts av omläggningen i statuppställningen.

Anslagsposten till rörligt tillägg har beräknats till 51,400 kronor.

Avlöningsanslagets slutsumma skulle således enligt de inom kontrollstyrelsen gjorda beräkningarna utgöra 457,000 kronor.

Med hänsyn till att kontrollstyrelsens laboratorium uppgått i tullverkets huvudlaboratorium bör laboratoristjänsten hos kontrollstyrelsen överföras till övergångsstat, varjämte laboratoriebiträdestjänsten bör utgå ur kontrollstyrelsens personalförteckning för att i stället, i enlighet med förslag i propositionen denna dag angående anslag till tullverket för budgetåret 1941/42, upptagas i personalförteckningen för generaltullstyrelsen. Den å övergångsstat uppförda aktuarietjänsten bör tills vidare kvarstå i kontrollstyrelsens personalförteckning.

*Departements-
chefen.*

Det inom kontrollstyrelsen upprättade förslaget till organisation av styrelsens kontroll över varuskatten anser jag mig kunna biträda. Jag tillstyrker således, att för kontrollen över varuskatten anställas två förste byråinspektörer med arvode av högst 9,800 kronor för år samt att därjämte ett belopp av 73,400 kronor beräknas under grundavlöningsposten för anställning av, förutom tillfällig personal, jämväl erforderligt antal extra tjänstemän i lönegraden Ex 22 eller lägre, dock ej mer än en i högre lönegrad än Ex 20. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att meddela erforderliga närmare bestämmelser om avlöningsvillkoren för de två förste byråinspektörerna. Förslaget rörande avveckling av organisationen för kontroll över industrisockerbeskattningen föranleder ej heller erinran från min sida.

Det av Kungl. Maj:t meddelade förordnandet för sekreteraren hos styrelsen att bestrida vissa göromål mot vikariatslön såsom vid förordnande i 28 lönegraden hade till syfte att bereda byråchefen å styrelsens andra byrå nödigt biträde i ledningen av det under de senare åren väsentligt ökade skatte-

kontrollarbetet inom byrån. Under förhandenvarande omständigheter vill jag tillstyrka, att förstärkning av ledningen i fortsättningen åvägbringas genom inrättande av en tillfällig arvodesbefattning som sekreterare. Vid samråd med kontrollstyrelsen har det funnits påkallat att beräkna arvodet något högre än som tidigare föreslagits, nämligen till högst 11,200 kronor om året. Erforderliga närmare bestämmelser om avlöningsvillkoren för befattningen torde böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Vad angår förslaget om inrättande av en icke-ordinarie kamrerarbefattning i 22 lönegraden jämte viss annan ökning av arbetskraften för kamerala m. fl. göromål, vill jag tillstyrka, att medel till förstärkning av organisationen i denna del beräknas under icke-ordinarieposten med det belopp, omkring 10,000 kronor, som ingår i den inom styrelsen gjorda anslagsberäkningen och varemot svarar en minskning under ordinarieposten med 6,100 kronor.

Den föreslagna höjningen till 9,800 kronor av årsarvodena till förste byråinspektörerna vid läskedrycks- och industrisockerbeskattningarna vill jag likaledes tillstyrka.

Under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör frånräknas avlöningen till laboratoriebiträdet, 6,100 kronor, men däremot ej avlöningen till aktuarien å övergångsstat, 8,600 kronor. Med dessa jämkningar i kontrollstyrelsens beräkningar bör posten upptagas till 169,500 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör av skäl, som nyss nämnts, upptagas 1,400 kronor högre än som inom kontrollstyrelsen beräknats, eller således till 57,500 kronor. Den bör upptagas med förslagsvis angivet belopp.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör i enlighet med de inom kontrollstyrelsen gjorda beräkningarna upptagas till 182,500 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas till 51,500 kronor och anslagets slutsumma således till 461,000 kronor.

Kontrollstyrelsens omkostnadsanslag.

Kungl. Maj:t har den 24 maj 1940 fastställt följande omkostnadsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1940/41.

Omkostnadsstat.

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	43,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	38,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	4,500
		Summa kronor 85,500

Särskilda uppbördsmedel:

Försålda trycksaker och makulatur m. m.	kronor	200
		Nettoutgift kronor 85,300.

Samtidigt har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 3,800 kronor och för övriga expenser högst 34,200 kronor.

I sin skrivelse med anslagsäskanden för nästa budgetår har kontrollstyrelsen anfört, att expensposten efter styrelsens flyttning till nya lokaler icke komme att belastas med utgifter för bränsle. Å andra sidan räknar styrelsen med en stegring av utgifterna för lyse, främst på grund av höjda taxor. Styrelsen har föreslagit nedsättning av expensposten till 36,000 kronor, därav 2,000 kronor till lyse och vatten samt 34,000 kronor till övriga expenser.

Den anslagspost till sjukvård m. m., som från och med nästa budgetår skall ingå i omkostnadsstaten, har inom styrelsen beräknats till 2,500 kronor.

De i det föregående omförmälda ändringarna med avseende å styrelsens beskattningskontroll beräknas tills vidare icke behöva föranleda någon omräkning av omkostnadsstaten.

I enlighet med nu anförda beräkningar, mot vilka jag icke har något att erinra, bör omkostnadsanslaget upptagas till 85,800 kronor.

Anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter.

Arvodesreglering för vissa tjänstemän vid kontrollen över tillverknings- och beskattningen av brännvin och maltdrycker.

I årets statsverksproposition har föreslagits en avveckling i väsentlig utsträckning av ännu utgående dyrtidstillägg å arvoden inom den civila statsförvaltningen. Vid kontrollstyrelsens lokala skattekontroll utgå för närvarande med dyrtidstillägg förenade arvoden till brännerikontrollörer, tillsyningsmän vid brännvinsnederlag och brännerimagasin, kontrollombud vid skattepliktiga bryggerier och tillsyningsmän vid skattefria bryggerier.

Enligt ett i särskild proposition denna dag framlagt förslag till ändringar i brännvinstillverkningsförordningen skola befattningarna som tillsyningsman vid brännvinsnederlag indragas från och med nästa budgetår. För övriga omförmälda befattningar bör en arvodesreglering, innefattande dyrtidstilläggens avveckling, nu tagas i övervägande.

Ifrågavarande tjänstemän antagas av kontrollstyrelsen för tillverkningsår eller för viss del därav. Deras anställningsförhållanden äro reglerade genom en den 15 december 1939 dagtecknad instruktion (nr 893) samt en samma dag utfärdad kungörelse (nr 894) med arvodesbestämmelser. Kungörelsen nr 894 överensstämmer i sak med tidigare i ämnet gällande bestämmelser, vilka fastställts enligt av riksdagen godkända grunder.

Brännerikontrollörerna ha till åliggande att i enlighet med därom meddelade bestämmelser utöva fortlöpande tillsyn vid de i gång varande brännerierna. Vid de flesta brännerierna, nämligen de s. k. lantbruksbrännerierna, vilka äro 101 till antalet, bedrives tillverkningen endast en kortare del, 3—5 månader, av året. Till angivna tid är således den årliga tjänstgö-

ringen för kontrollörerna vid dessa brännerier begränsad. Vid de övriga brännerierna, som utgöras av 5 jästbrännerier och 21 sulfitsprittfabriker, är tillverkningen däremot i regel i gång hela året. För de kontrollörer, som tjänstgöra vid dessa brännerier, är tjänstgöringen alltså mera stadigvarande. Brännerikontrollör erhåller under tjänstgöringstiden dagarvode med 9 kronor 50 öre. Tjänstgör han samtidigt vid två eller flera brännerier, må kontrollstyrelsen bestämma dagarvodet till högre belopp, dock högst 13 kronor.

Tillsyningsmän vid brännerimagasin förordnas i de fall, då brännvin finnes kvarliggande vid bränneri efter tillverkningens upphörande, vilket endast förekommer vid enstaka tillfällen. De erhålla arvode med 10 kronor för varje förrättning, vartill de kallas av tillverkaren, dock minst 30 kronor i månaden. Där Kungl. Maj:t så prövar erforderligt, må sistnämnda arvodesbelopp i särskilda fall höjas till högst 75 kronor i månaden.

Kontrollombud och tillsyningsmän vid bryggerier förordnas endast i ringa omfattning. För närvarande anlitas icke någon sådan tjänsteman. Under tjänstgöringstiden utgår dagarvode med 1 krona för varje bryggeri. Arvodet må dock i särskilda fall av kontrollstyrelsen bestämmas till lägre belopp.

Kostnaderna för ifrågavarande arvoden, dyrtidstillägg oberäknade, upptogs i anslagsberäkningarna för det löpande budgetåret till följande belopp:

Brännerikontrollörer	kronor 215,000
Tillsyningsmän vid brännerimagasin	» 500
Kontrollombud och tillsyningsmän vid bryggerier	» 4,000.

Tillverkare, som enligt 19 § brännvinstillverkningsförordningen tillhandahåller kontrolltjänsteman boningsrum och kost, är enligt samma paragraf berättigad till gottgörelse därför, vilken enligt 1939 års kungörelse är bestämd till 2 kronor 50 öre om dagen, att avdragas å tjänstemannens arvode.

Särskild reseersättning utgår till kontrollör samt tillsyningsman vid brännvinstillverkningen för resa i anledning av inkallelse i tjänstgöring med 15 kronor för varje gång. I övrigt anses ersättning för resor i kontrollverksamheten inbegripen i arvodet.

Dyrtidstillägg å arvodena utgår enligt de för oreglerade verk gällande grunderna. Det procentuella dyrtidstillägget beräknas således för närvarande efter 44 procent. Kontrollstyrelsen har dock jämlikt bestämmelse i författningen angående dyrtidstillägg meddelat föreskrift om nedsättning av dyrtidstilläggen för kontrollombud och tillsyningsman vid maltdryckstillverkningen till hälften. Kristillägg utgår icke å arvodena.

I skrivelse den 12 oktober 1939 har kontrollstyrelsen avgivit infortrat förslag angående avveckling av dyrtidstilläggen till personalen vid brännvins- och maltdryckskontrollen. Styrelsen har därvid, vad beträffar brännerikontrollörernas arvoden, lämnat en redogörelse för vissa tidigare förslag till omreglering av dessa samt för framställningar från kontrollpersonal om förbättrade anställningsförhållanden. För egen del har styrelsen beträffande brännerikontrollörernas arvoden anfört bland annat:

Enligt kontrollstyrelsens mening kunde den nuvarande avlöningen till brännerikontrollörerna i stort sett anses lämpligt avvägd. Brännerikontrollörerna vore i stor omfattning förutvarande officerare eller underofficerare, vilka i sådan egenskap åtnjöte pension av statsmedel. Det hade dittills i allmänhet icke mött svårigheter för kontrollstyrelsen att rekrytera kontrollörsbefattningarna, vilka syntes vara jämförelsevis eftersökta. Kontrollstyrelsen ansåge det emellertid böra beaktas, att brännerikontrollörerna, till skillnad från övriga befattningshavare i statens tjänst och oaktat en stark stegring i den allmänna lönenivån, icke på mycket lång tid kommit i åtnjutande av löneroglering, som medfört förbättrade förmåner. Det nuvarande arvodet vore nämligen det samma som fastställt år 1911 med ett tillägg av 50 öre, som medgivits år 1926 i anledning av då vidtagen höjning av ersättningen till tillverkare för kost och bostad med samma belopp. Ej heller hade de tillerkänts för personal vid oreglerade verk eljest medgiven tillfällig löneförbättring. Vid bedömande av kontrollörernas arvodesfråga borde vidare beaktas, att anställningen icke vore av stadigvarande art samt att kontrollörerna i regel måste vistas å annan ort än hemorten under den tid tjänsten utövades, varigenom ökade kostnader merendels uppstode. En höjning av dagarvodet till det av kontrollstyrelsen vid vissa tidigare tillfällen föreslagna beloppet av 10 kronor syntes därför icke vara oskäligen.

I anslutning härtill har kontrollstyrelsen hemställt, att brännerikontrollörernas arvoden omregleras på det sätt, att arvodesbeloppet 9 kronor 50 öre höjes till 10 kronor samt att procentuellt dyrtidstillägg å sistnämnda belopp inberäknas i arvodet. En motsvarande höjning har föreslagits beträffande det nuvarande arvodesbeloppet av 13 kronor för samtidig tjänstgöring vid flera brännerier. Med det sätt på vilket arvodeshöjningen sålunda beräknats inträder en särskild löneökning för de fall, då befattningshavaren begagnat sig av möjligheten att hos tillverkaren åtnjuta boningsrum och kost; dyrtidstillägg utgår nämligen för närvarande icke å den del av arvodet, med vilken avdrag göres för gäldandet i dessa fall av ersättning åt tillverkaren, men någon motsvarande reduktion skall icke tillämpas vid inberäkandet av dyrtidstillägget i arvodet enligt styrelsens förslag. Å andra sidan har kontrollstyrelsen, på sätt i det följande närmare beröres, föreslagit en höjning av ersättningen för boningsrum och kost.

Kontrollstyrelsen har emellertid vidare framhållit, att kontrollarbetet i vissa brännerier är så begränsat, att en nedsättning i dagarvodet kan vara motiverad. Styrelsen har därför hemställt om bemyndigande att i särskilda fall bestämma lägre arvode än det enligt förenämnda grunder beräknade.

Beträffande tillsyningsmän vid brännerimagasin samt kontrollombud och tillsyningsmän vid maltdryckskontrollen har kontrollstyrelsen endast föreslagit inräknande i arvoden av procentuellt dyrtidstillägg, vilket såsom förut nämnts beträffande tjänstemännen vid maltdryckskontrollen är nedsatt till hälften.

Den nuvarande dagersättningen av 2 kronor 50 öre för boningsrum och kost fastställdes i samband med antagandet av 1926 års brännvinstillverkningsförordning. Kontrollstyrelsen har nu föreslagit höjning av ersättningen till 3 kronor för dag. Till stöd därför har styrelsen anfört bland annat:

Till kontrollstyrelsen hade vid upprepade tillfällen från bränneriägarehåll framförts klagomål över att det nuvarande beloppet för ifrågavarande gottgörelse vore otillräckligt på grund av den allmänna prisnivåns stegring. Av en av kontrollstyrelsen år 1936 föranstaltad undersökning rörande tillverkarnas kostnader för denna förmån till kontrollörerna vid potatisbrännerierna hade framgått, att den uppgivna kostnaden vore mycket varierande, väsentligen beroende på huruvida kontrollören åtnjöte förmånen i tillverkarens hem eller bereddes inackordering privat eller å pensionat eller dylikt. I förstnämnda fallet hade kostnaden uppgivits lägst till 3 kronor per dag, under det att vid inackordering kostnaden vore väsentligt högre, lägst 4 kronor och ibland ända upp till 7 kronor per dag. I skrivelse till kontrollstyrelsen den 9 september 1939 hade Sveriges bränneriidkareförening framhållit, att den nuvarande gottgörelsen för tillhandahållande av kost och bostad åt brännerikontrollör vore alltför ringa. Verkställd undersökning hade enligt skrivelsen givit vid handen, att kostnaderna icke understeg 5 kronor per dag men däremot ofta uppginge till högre belopp. Av den av kontrollstyrelsen verkställda undersökningen hade framgått, att kostnaden för ifrågavarande förmåner, då desamma tillhandahållits i tillverkarens hem, uppgivits stanna vid 3 kronor. Då det icke syntes rimligt, att gottgörelsen i fråga skulle tillmätas efter sådana priser för kost och bostad, som plägade gälla vid inackordering å pensionat eller hotell, hade kontrollstyrelsen icke ansett sig böra sträcka sig längre än att nu föreslå en höjning av gottgörelsen från 2 kronor 50 öre till 3 kronor.

I detta sammanhang må nämnas, att statskontoret i ett den 5 februari 1941 avgivet utlåtande i ett annat av kontrollstyrelsen anhängiggjort ärende ifrågasatt en differentiering av arvodena till kontrolltjänstemännen med hänsyn till att en del av tjänstemännen samtidigt åtnjuta pension som f. d. befattningshavare i statens tjänst. Statskontoret har därvid anfört att, då kontrollarbetet för de mera kontinuerligt tjänstgörande befattningshavarna syntes medföra en icke oväsentlig årlig inkomst utöver dem tillkommande tjänstepension, anledning funnes att överväga en differentiering av deras arvoden med beaktande av om de åtnjöte tjänstepension av statsmedel eller icke. Lika starka skäl för en dylik differentiering förefunnes däremot icke i fall, då tjänstemännen av anställningen erhöle en mera obetydlig extra inkomst utöver pensionen. Enär det emellertid av praktiska skäl svårigen läte sig göra att endast reducera dagarvodet på grund av tjänstepensionen i de fall, då tjänstgöringen hade mera fortlöpande karaktär, syntes det ämbetsverket vara att förorda, att dagarvodena genomgående bestämdes till olika belopp för å ena sidan dem, som uppbure tjänstepension av statsmedel, och å andra sidan övriga ifrågavarande tjänstemän.

Jämväl må här nämnas en av kontrollstyrelsen i skrivelse den 8 december 1938 gjord framställning angående semesterbestämmelser för viss kontrollpersonal. Några särskilda dylika bestämmelser äro för närvarande icke meddelade för arvodespersonalen vid brännvins- och maltdryckskontrollen. Rätt till semester enligt semesterlagen anses emellertid tillkomma — förutom tillsyningsmän vid brännvinsnederlag, vilkas befattningar äro föreslagna till indragning — jämväl brännerikontrollörerna. Kontrollstyrelsens förslag i ämnet innebär en från semesterlagen avvikande reglering av semesterrätten

för dessa tjänstemän. Socialstyrelsen och statskontoret ha i avgivna yttranden uttalat sig för fortsatt tillämpning av semesterlagen i förevarande fall.

För egen del vill jag förorda, att en omreglering av arvoden till kontrollpersonalen från och med nästa budgetår genomföres i första hand sålunda, att i arvoden inräknas nuvarande procentuella dyrtidstillägg. Vad angår statskontorets förslag om differentiering av arvoden må erinras, att arvodsnivån för samtliga tjänstemännen får anses för närvarande vara avvägd med hänsyn tagen till rådande praxis att i stor utsträckning anlita f. d. officerare och underofficerare för kontrolluppdragen. En sänkning av arvodsnivån för tjänstepensionärer är således icke motiverad. Å andra sidan synes det, i betraktande av befattningarnas övervägande karaktär av bisysslor, icke vara påkallat att fastställa särskilda högre arvoden för icke-tjänstepensionärer.

*Departements-
chefen.*

Dagarvudet till brännerikontrollörer, för närvarande 9 kronor 50 öre, uppgår vid inräknande av dyrtidstillägg efter 44 procent till 13 kronor 68 öre. Arvodet torde med hänsyn till vad kontrollstyrelsen anfört böra avrundas uppåt till 14 kronor. På samma sätt bör det nuvarande högsta arvodet av 13 kronor för samtidig tjänstgöring vid flera brännerier uppräknas till 19 kronor. Det bör vara kontrollstyrelsen obetaget att i särskilda fall för brännerikontrollörer bestämma lägre arvodesbelopp än de sålunda beräknade. Beträffande härmed sammanhängande jämkning av tillverkares kontrollkostnadsbidrag har framlagts förslag i förenämnda proposition rörande ändringar i brännvinstillverkningsförordningen.

Arvodet till tillsyningsmän vid brännerimagasin synes böra uppräknas från 10 kronor till 14 kronor 50 öre för förrättning; minimibeloppet för månad torde böra höjas från 30 respektive 75 kronor till 40 respektive 100 kronor.

Dagarvudet till kontrollombud och tillsyningsmän vid maltdryckskontrollen synes böra med inräknande av det till hälften reducerade dyrtidstillägget höjas från 1 krona till ett avrundat belopp av 1 krona 25 öre, med bibehållen rätt för kontrollstyrelsen att i särskilda fall bestämma arvodet till lägre belopp.

Om det i något enstaka fall skulle finnas skäligt att låta befattningshavare behålla i dyrtidstillägget ingående barntillägg, torde detta böra ske genom tilldelande av personligt arvodestillägg.

Ersättningen åt tillverkare för boningsrum och kost torde med hänsyn jämväl till den kostnadsstegring, som inträtt efter avgivandet av kontrollstyrelsens förslag, böra bestämmas till 3 kronor 50 öre för dag eller sålunda till 1 krona för dag utöver det nuvarande ersättningsbeloppet. Denna höjning av ersättningen täckes redan av den arvodeshöjning, som föranledes av att det procentuella dyrtidstillägget vid inräknandet i arvodet beräknas på hela det tidigare arvodesbeloppet och icke blott på den del därav, som överskjuter tillverkarens ersättning.

Beträffande beloppet av reseersättning till brännerikontrollör och tillsyningsman vid brännerimagasin vid inkallelse i tjänstgöring ifrågasattes icke

någon ändring. Dylig ersättning synes icke böra utgå vid tjänstgöringsavbrott, som föranletts av semester för brännerikontrollör.

Riksdagens godkännande av de nu förordade ersättningsgrunderna synes böra inhämtas. Förslag till närmare bestämmelser rörande ersättningarna torde därefter få underställas Kungl. Maj:t. Härvid torde även frågan om semesterbestämmelser böra prövas. Jag anser mig emellertid här böra erinra, att semesterrätten för brännerikontrollörerna med hänsyn till anställningsförhållandena i allt fall knappast torde kunna regleras enligt de vanliga principerna inom statsförvaltningen. Under sådana omständigheter synes övervägande skäl tala för att semesterlagen även i fortsättningen tillämpas i förevarande fall.

Anslagsberäkning.

Genom beslut den 24 maj 1940 har Kungl. Maj:t fastställt personalförteckning för kontrollstyrelsens lokala skattekontroll (statsliggaren sid. 350). Samtidigt har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Stat.

U t g i f t e r:

Avlöningar:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	280,000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	63,900
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	8,500
		» 72,400
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	4,200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	6,400
		<hr/>
	Säger för avlöningar	kronor 363,000.

Omkostnader:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	92,000
2. Övriga utgifter: Nyanskaffning och underhåll av kontrollapparater och kontrolleffekter m. m., <i>högst</i>	»	10,000
		<hr/>
	Säger för omkostnader	kronor 102,000
		<hr/>
	Summa	kronor 465,000.

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Kontrollkostnadsbidrag m. m.	kronor	220,000
		<hr/>
	Nettoutgift	kronor 245,000.

Enligt meddelade föreskrifter äger kontrollstyrelsen vid den lokala kontrollen över läskedrycksbeskattningen anställa 7 biträdande överkontrollörer, envar med årsarvode, som vid 1940 års urtima riksdag höjts från 6,600 till 7,200 kronor, vartill kommer expensersättning med 500 kronor för år. Kontrollstyrelsen har anfört, att hittills endast 6 dylika tjänstemän anställts och att någon ökning av antalet tills vidare icke syntes vara nödvändig. Styrelsen har därför föreslagit minskning av de för ändamålet under arvodesposten anvisade medlen med belopp motsvarande arvode och expensersättning åt en biträdande överkontrollör.

Vidare har styrelsen under samma post frånräknat arvoden av sammanlagt 9,000 kronor vid de befattningar som tillsyningsman vid brännvinsnedlag, vilka enligt förut omförmält förslag skola indragas.

Å andra sidan har styrelsen räknat med en höjning till 1,600 kronor av det under anslagsposten ingående beloppet av 500 kronor till arvoden åt kontrollanter vid beskattningen av inom riket tillverkad bensin. Höjningen är betingad av att styrelsen numera underkastar tillverkningen av bensin en mera fortlöpande kontroll, huvudsakligen i form av bokföringsgranskning.

Beträffande posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har styrelsen anfört, att det till följd av inträffade förhållanden funnits lämpligt att tills vidare icke tillsätta de i personalförteckningen upptagna två biträdande överkontrollörsbefattningarna i lönegraden Eo 21, varför i stället två tidigare mot arvode anställda överkontrollörer förordnats att uppehålla befattningarna mot ersättning, bestämd genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1940. Styrelsen har föreslagit, att denna anordning tillämpas även för nästa budgetår. Den härav föranledda utgiftsbesparingen under icke-ordinarieposten och posten till särskilda löneförmåner kan beräknas till sammanlagt mellan 3,000 och 4,000 kronor för budgetår.

Medelsbehovet under anslaget har numera inom kontrollstyrelsen med tillämpning av de nya grunderna för avlöningsstaternas uppställning omräknats på sätt framgår av följande staförslag, varvid dock hänsyn ej tagits till höjningen av arvoden till biträdande överkontrollörer vid läskedrycksbeskattningen eller till förslaget om arvodesreglering för brännerikontrollörer m. fl.

Staförslag.

U t g i f t e r:

Avlöningar:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	265,000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> »		66,200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	9,300

Säger för avlöningar kronor 340,500

Omkostnader:

1. Sjukvård, m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	92,000
3. Övriga utgifter: Nyanskaffning och underhåll av kontrollapparater och kontrolleffekter, m. m., <i>högst</i>	»	10,000
Säger för omkostnader		kronor 102,500
		<u>Summa kronor 443,000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Kontrollkostnadsbidrag m. m.	kronor 220,000
	<u>Nettoutgift kronor 223,000.</u>

Departements-
chefen.

Med hänsyn till höjningen av arvoden till biträdande överkontrollörer vid läskedrycksbeskattningen samt till den av mig i det föregående tillstyrkta arvodesregleringen för brännerikontrollörer m. fl. bör den av kontrollstyrelsen beräknade arvodesposten, 265,000 kronor, höjas med 102,000 kronor. Härav svara omkring 95,000 kronor mot tidigare utgående dyrtidstillägg.

Anslaget bör i enlighet med vad nu anförts upptagas till 325,000 kronor.

I detta sammanhang må erinras, att 1939 års urtima riksdag (skrivelse nr 87) medgivit, att av det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter finge tagas i anspråk erforderligt belopp till engångsersättningar åt viss kontrollpersonal, som blev övertalig genom den vid urtima riksdagen beslutade omläggningen av maltdrycksbeskattningen. I 1940 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln sid. 51, uttalades att, i den mån dylika ersättningar ej skulle hinna utbetalas före den 1 juli 1940, desamma torde få avföras å anslaget för budgetåret 1940/41. Detta uttalande lämnade riksdagen utan erinran. Medgivandet att utbetala engångsersättning berör även de två mot arvode tidigare anställda överkontrollörer, som erhållit förordnande att uppehålla extra ordinarie tjänster i 21 lönegraden. Före upphörandet av förordnandena lär dylik ersättning icke böra utgå till ifrågavarande tjänstemän. Jag förutsätter emellertid, att hinder ej skall möta att avföra ersättningen, i den mån den framdeles finnes böra utgå, å anslaget för ett kommande budgetår.

Förstärkning av kontrollstyrelsens personal under det löpande budgetåret.

Då den nya varubeskattningen förutsättes komma att träda i kraft under det löpande budgetåret, bör möjlighet beredas att redan under detta budgetår vidtaga i det föregående förordnade personalförstärkningar inom kontrollstyrelsen. För detta ändamål behöva medel tagas i anspråk från de i

gällande avlöningsstat för styrelsen upptagna posterna till dels arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t: grundbelopp, dels avlöningar till övrig icke-ordinarie personal: grundavlöningar m. m., vilka båda poster äro maximerade av riksdagen. Den förstnämnda posten är på grund av gjorda besparingar likväl icke i behov av någon förstärkning. Däremot behöver grundavlöningsposten för övrig icke-ordinarie personal överskridas med 4,500 kronor. Riksdagens medgivande till sådant överskridande torde böra utverkas.

Sjunde huvudtitelns dyrtidstilläggs- och kristilläggsanslag.

Enär anledning att frågå beräkningarna i statsverkspropositionen ej föreligger, förordar jag, att anslaget till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst — för närvarande 145,000 kronor — äskas med 11,000 kronor och anslaget till kristillägg med 870,000 kronor.

Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för kontrollstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat:		
1 överdirektör		B 2
2 byråchefer		A 30
2 förste byråinspektörer		A 24
1 förste byråingenjör		A 24
1 förste aktuarie		A 24
1 sekreterare		A 24
1 byråinspektör		A 22
1 notarie		A 21
1 bokhållare		A 17
1 kansliskrivare		A 11
1 förste expeditionsvakt		A 7
4 kanslibiträden		A 7
1 expeditionsvakt		A 5
6 kontorsbiträden		A 4
Tjänstemän å övergångsstat:		
1 laborator		A 24
1 aktuarie		A 21

*Kungl. Maj:ts proposition nr 260.*Extra ordinarie tjänstemän i högre löne-
grad än 20:

1 förste byråinspektör	Eo 24
1 byråinspektör	Eo 22
1 byråingenjör	Eo 21;

dels godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 169,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 57,500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 182,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 51,500
<hr/> Summa kronor 461,000;	

dels till *Kontrollstyrelsen*: *Avlöningar* å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .....

kronor 461,000;

dels till *Kontrollstyrelsen*: *Omkostnader* å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .....

kronor 85,800;

dels godkänna det av mig förordade förslaget till omreglering av vissa ersättningar vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker;

dels till *Kontrollstyrelsen*: *Kontroll å tillverkningsavgifter* å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av ....

kronor 325,000;

dels medgiva, att den i avlöningsstaten för kontrollstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1940/41 överskridas med högst 4,500 kronor;

dels till *Dyrtdistillägg åt befattningshavare i statens tjänst* å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .....

kronor 11,000;

dels ock till *Kristillägg* å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .....

kronor 870,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.

